

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Ennakointiryhmät, niiden tehtävät ja Osaamisen ennakoitifoorumien eri toimijoiden roolit

Ulla Taipale-Lehto ja Hannele Savioja
Oef:n perehdytystilaisuus jäsenistölle 7.4.2021

Osallistu somessa
@OEFoorumi

#OEFoorumi

Twitter: <https://twitter.com/OEFoorumi>

Facebook: <https://www.facebook.com/OEFoorumi/>

Ennakointiryhmät, niiden tehtävät sekä toiminnan suunnittelu, arviointi ja raportointi

Ulla Taipale-Lehto
opetusneuvos, ennakoinnin asiantuntija

Osaamisen ennakointifoorumin (OEF) tavoitteet ja tehtävät

- Osaamisen ennakointifoorumi
 - toimii opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) sekä Opetushallituksen (OPH) yhteisenä ennakoinnin asiantuntijaelimenä.
 - tavoitteena on ennakoinnin ohella edistää koulutuksen ja työelämän välistä vuoropuhelua yhdessä OKM:n sekä OPH:n kanssa.
- Koulutuksen ja työelämän välinen vuoropuhelu OEF:ssa = OEF tuo koulutuksen ja työelämän eri osapuolet yhteiseen vuoropuheluun tulevaisuudesta sekä tuottamaan, analysoimaan ja levittämään ennakointitietoa. Foorumi nostaa tuottamansa ennakointitiedon pohjalta esille koulutuksen kehittämistarpeita.
- Perustettu OKM:n päätöksellä <https://www.oph.fi/fi/palvelut/osaamisen-ennakointifoorumi-oef>
- OKM ja OPH koordinoivat toimintaa

Osaamisen ennakointifoorumin rakenne ja toimikausi

- OEF koostuu
 - ohjausryhmästä
 - yhdeksästä ennakointiryhmästä ja
 - ennakointiryhmien tarvittaessa kokoamista asiantuntijaverkostoista.
- Toimikausi 1.1.2021–31.12.2024
- Foorumiin kuuluu noin n. 250 henkilöä + ennakointiryhmien asiantuntijaverkostot. Uuden kauden asiantuntijaverkoston koko ei ole vielä tiedossa. (Kaudella 2017 - 2020 foorumin koko asiantuntijaverkostoineen n. 480 jäsentä)

Ennakointiryhmät (1/2)

- Luonnonvarat, elintarviketuotanto ja ympäristö
- Liiketoiminta ja hallinto
- Koulutus, kulttuuri ja viestintä
- Liikenne ja logistiikka
- Majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalvelut
- Rakennettu ympäristö
- Sosiaali-, terveys- ja hyvinvointiala
- Teknologiateollisuus ja -palvelut
- Prosessiteollisuus ja -tuotanto

Ennakointiryhmät (2/2)

- Jokaisessa ennakointiryhmässä on 25 jäsentä
 - OKM:n päätökseen mukaan ryhmät voivat kuitenkin olla keskenään eri kokoisia, 15–25 jäsentä
- Jäsenillä ei ole varajäseniä eikä jäsen voi lähettää esim. kokouksiin tilalleen sijaista

Ennakointiryhmien kokoonpanot (1/3)

- Ennakointiryhmät on koottu noudattaen samoja pääperiaatteita kuin OEF:n ensimmäisellä kaudella. **Keskeistä on, että ennakointiryhmissä on niiden vastuulle kuuluvien osaamis- ja toimialojen riittävän kattava edustus sekä asiantuntemus.**
- Ennakointiryhmissä tulee olla edustettuina
 - työnantajat ja yrittäjät
 - työntekijät
 - ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen opetushenkilöstö
 - ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut
 - ennakointiryhmän toimialoihin liittyvä tutkimus
 - opetushallinto.

Ennakointiryhmien kokoonpanot (2/3)

- Ennakointiryhmässä tulee olla yhtä paljon työnantajien ja yrittäjien edustajia kuin työntekijäpuolen edustajia.
 - Työnantajien ja yrittäjien osalta pyritään varmistamaan se, että jokaisessa ennakointiryhmässä on edustus molemmilta tahoilta.
- Ennakointiryhmän jäsenistä tulee olla noin puolet työnantajien, yrittäjien ja työntekijöiden edustajia.
 - Ryhmässä, jossa on 25 jäsentä, on yhteensä vähintään 12 työnantajien ja yrittäjien sekä työntekijöiden edustajaa.

Ennakointiryhmien kokoonpanot (3/3)

- Korkeakoulutuksen opetushenkilöstön ja järjestäjien edustajat on pyritty saamaan sekä ammattikorkeakouluista että yliopistoista (myös ammatillisen koulutuksen edustajista mukana sekä järjestäjät että opetushenkilöstö).
 - Voidaan arvioida erikseen ryhmäkohtaisesti ryhmän osaamis- ja toimialojen pohjalta (amk ja yliopisto)
- OPH nimeää ennakointiryhmiin kaksi jäsentä
 - Toinen on ammatillisen koulutuksen asiantuntija ja toinen ennakoinnin asiantuntija.
 - Opetushallituksen edustajat toimivat ryhmien sihteereinä.

Ennakointiryhmien tehtävät (1/2)

- 1. Osallistua osaamis- ja koulutustarpeiden ennakointiin sekä ennakointitiedon tuottamiseen** (laadullinen ja määrällinen ennakointi) Opetushallituksen laatiman ennakointisuunnitelman mukaisesti.
- 2. Analysoida** tuotetun ennakointitiedon perusteella työelämän muuttuvia ja uusia osaamistarpeita.
- 3. Tehdä ennakointitulosten pohjalta** asianmukaisille tahoille **aloitteita, suosituksia ja ehdotuksia** koulutuksen kehittämiseksi eri koulutusasteilla sekä seurata niiden etenemistä.
- 4. Edistää ennakointitiedon hyödyntämistä ja tehdä** Opetushallituksen tuella Osaamisen ennakointifoorumia **tunnetuksi sekä viestiä sen tuottamista ennakointituloksista.**

Ennakointiryhmien tehtävät (2/2)

- Ennakointiryhmät toteuttavat tehtäviään omilla osaamis- ja toimialoillaan.
- Tukevat tarvittaessa vastuualojensa ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen järjestämisessä tarvittavan osaamisen ja henkilöstön tarpeen ennakointia.
- Ryhmä voi toteuttaa tehtäviään myös yhdessä muiden ennakointiryhmien tai sidosryhmiensä kanssa.

Opetushallituksen tukitoimia ennakointiryhmille, esimerkkejä

- Ryhmien puheenjohtajavalintojen tuki
- Verkkotyöskentelyalusta
- Viestinnälliset tukitoimet (mm. ”brändikäsikirja”/tyylikäsikirja, ennakointiryhmien viestintäsuunnitelmien tuki, OEF-esittelymateriaali)
- Ennakointiryhmäläisen opas
- Aloiteprosessin kuvaus ja ohjeistus
- Työsuunnitelmien ”sabluna”
- Käytännön kokousjärjestelyt (OPH:ssa järjestettävät)

Toiminnan suunnittelu

Koko Osaamisen ennakoitifoorumin toimintasuunnitelma
(ohjausryhmä)

Ennakointisuunnitelma
(OPH)

Ennakointiryhmien omat
työsuunnitelmat

Toiminnan suunnittelu

- OPH laatii ennakointisuunnitelman
 - Ennakointiprosessin kuvaus ja aikataulutus
 - Ohjausryhmä käsittelee ja kommentoi
 - Ennakointiryhmiä kuullaan ennakointisuunnitelmasta
- Ohjausryhmä laatii koko OEF:a koskevan toimintasuunnitelman
 - OEF:n käytännön toimintaperiaatteet ja aikataulutus
- Ennakointiryhmät laativat omat työsuunnitelmansa huomioiden edellä mainitut
 - Ohjausryhmä ohjeistaa ennakointiryhmien työsuunnitelmien laadinnan ja antaa työsuunnitelmista palautetta
- Suunnitelmia tarkistetaan vuosittain (ja tarpeen mukaan)

Toiminnan seuranta ja raportointi

- Kehitetään toimintatapa ja mittarit, jonka avulla ohjausryhmä pysyy ajan tasalla ennakoitiryhmien toiminnasta ja työskentelystä.
- Kiinnitetään huomiota siihen, että ohjausryhmän toimintaa tehdään läpinäkyväksi ennakoitiryhmiin päin.
- Ohjausryhmä raportoi vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriölle (ja tiedoksi Opetushallitukselle sekä ennakoitiryhmille) toiminnastaan.
- Ennakoitiryhmät raportoivat ohjausryhmälle omasta toiminnastaan puolesta välissä kautta sekä kauden lopussa.

Toiminnan arviointi

- Toimintaa arvioidaan koko toimikauden ajan ja kehitetään saatujen arviointitulosten perusteella
- Ohjausryhmä laatii kauden alussa foorumin itsearviointisuunnitelman, jota tarkistetaan vuosittain
 - Itsearviointi kytketään osaksi muuta toimintaa
- Arviointi tukee foorumin tavoitteiden saavuttamista ja auttaa tunnistamaan hyviä käytäntöjä sekä toiminnan kehittämiskohteita

OEF:n eri toimijoiden roolit

Hannele Savioja
opetusneuvos, ennakoinnin asiantuntija

Ennakointiryhmien puheenjohtajien tehtävät

- Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toimivat työparina.
- Puheenjohtajilla on merkittävä ja keskeinen rooli ennakointiryhmien työskentelyssä.
- Odotetaan sitoutumista Oef:n tavoitteisiin sekä tehtäviin.
- Vastaavat siitä, että ennakointiryhmän toiminta keskittyy ryhmille annettujen tehtävien toteuttamiseen.
- Tärkeää kyetä ottamaan tasapuolisesti huomioon laaja-alaisen ennakointiryhmän eri toimijat, toimialat ja erilaiset intressit.
- Mahdollisuus käyttää aikaa ennakointityöhön sekä muuhun ryhmän toimintaan.
- Vastuulla on muun muassa ryhmän toiminnan tavoitteellinen suunnittelu, kokousten valmistelu ja niiden tehokas läpivieminen.
- Ryhmien asiantuntijasihteerit (OPH, kaksi hlöä) tukevat puheenjohtajia heidän työssään ja toiminnan käytännön järjestelyissä.

Ammatillisen koulutuksen asiantuntija

- Osallistuu osaamistarpeita koskevan ennakoitiedon analysointiin.
- Toimii ennakoinnin asiantuntijan estyneenä ollessa kokousten sihteerinä.
- Valmistelee ja esittelee ammatillista koulutusta koskevat asiat silloin, kun ne eivät liity suoraan ennakointiprosessiin.
- Puheenjohtajiston avustaminen kokousten valmistelussa yhteistyössä ennakointiasiantuntijan kanssa.
- Työsuunnitelman, väliraporttien ja loppuraportin valmistelu yhteistyössä puheenjohtajiston ja ennakointiasiantuntijan kanssa. Koulutuksen asiantuntija laatii edellä mainitut asiakirjat valmistelussa sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Ennakoinnin asiantuntija

- Vastaa ennakoinnin mallin ja siihen liittyvien toimintatapojen esittelystä ennakointiryhmälle.
- Valmistele ja esittelee ennakointiprosessin keskeiset vaiheet ja niihin liittyvät taustamateriaalit.
- Esittelee ennakointiprosessin tuloksia ja organisoii niiden käsittelyn ja avaamisen ennakointiryhmissä.
- Puheenjohtajiston avustaminen kokousten valmistelussa yhteistyössä ammatillisen koulutuksen asiantuntijan kanssa.
- Lähettää kokouskutsut ja laatii kokousten pöytäkirjat.
- Työsuunnitelman, väliraporttien ja loppuraportin valmisteluun osallistuminen yhteistyössä ammatillisen koulutuksen asiantuntijan ja puheenjohtajiston kanssa.

Muita tehtäviin liittyviä ja huomioitavia asioita

- Mikäli kokoukset ja vierailut järjestetään sidosryhmien tiloissa (oppilaitokset, korkeakoulut, järjestöt ym.) tai asiantuntija-alustajia kutsutaan kokoukseen, järjestelyihin osallistuvat puheenjohtajisto, jäsenet sekä Opetushallituksen edustajat.
- Vastuu aloitteiden, suositusten, lausuntojen ym. valmistelusta on puheenjohtajistolla tai ennakkointiryhmän muista jäsenistä koottavalla valmisteluryhmällä.
- Huomioitava, että erillisiin ja laaja-alaisiin tilasto- ym. selvityksiin ei sihteereillä ole mahdollisuutta.

Ennakointiryhmän jäsenten roolit

- Jäsenen asiantuntemuksen tulee vastata ennakointiryhmän osaamis- ja toimialoja.
- Jäseneltä edellytetään aktiivisuutta ja sitoutumista ennakointityöhön sekä muiden ennakointiryhmille annettujen tehtävien toteuttamiseen.
- Jäseneltä odotetaan perustietoja osaamis- ja koulutustarpeiden ennakoinnista.
- Ennakointiryhmiin nimettävillä henkilöillä ei ole varajäseniä eikä ennakointiryhmän jäsen voi myöskään lähettää varahenkilöä kokouksiin.

Jäsenten taustaorganisaatioiden rooli

- Jäseniä esittävien tahojen tulisi esittää jäseniksi henkilöitä, joilla on mahdollisuus käyttää aikaa ennakoitutyöhön ja muuhun Oef:n toimintaan.
- Jäsenten taustaorganisaatioiden odotetaan tukevan jäseniä heidän työskentelyssään Oef:ssa sekä seuraavan Oef:n toimintaa ja tuloksia.

Ohjausryhmän jäsenille asetetut odotukset

- Ohjausryhmä (ENFO) vastaa omalta osaltaan ennakointiryhmien ja ohjausryhmän välisestä vuorovaikutuksesta.
- Ohjausryhmän jäsenten, jotka edustavat ennakointiryhmiin jäseniä ehdottaneita tahoja, vastaavat omalta osaltaan ennakointiryhmien ja ohjausryhmän välisestä vuorovaikutuksesta. Heidän toivotaan tuovan ohjausryhmän työskentelyyn taustaorganisaatiotaan edustavien ennakointiryhmän jäsenien näkemyksiä sekä välittävän ohjausryhmän näkemyksiä ennakointiryhmiin päin.

ENFO ↔ taustaorganisaatiot ↔ ennakointiryhmien jäsenet

#OEFoorumi

Osallistu somessa
@OEFoorumi

Twitter: <https://twitter.com/OEFoorumi>

Facebook: <https://www.facebook.com/OEFoorumi/>

Verkkosivut <https://www.oph.fi/fi/palvelut/osaamisen-ennakointifoorumi-oef>

Ennakointituloksia <https://www.oph.fi/fi/palvelut/ennakointituloksia>